

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ
158/2015

διαδικασίας του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα 8 Ιουλίου 2015, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ. και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος : Ράικος Δημήτριος**
- 2. Αντιπρόεδρος : Μπουσουλέγκα Χριστίνα**
- 3. Μέλη : Καραμανλής Ευάγγελος**
Λουρίκας Δημήτριος (με τηλεδιάσκεψη)
Σταθακόπουλος Δημήτριος

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Τσιάβου Στυλιανή

Εισηγητής: Ζαχαρόπουλος Αριστοτέλης, Πολ. Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη ο εισηγητής Ζαχαρόπουλος Αριστοτέλης, καθώς και η Καζιρή Χριστίνα, Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

ΘΕΜΑ: Αίτημα του Δήμου Πηνειού για παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού,

σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α' του π.δ. 60/2007, για την ανάθεση 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 97.871,01€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%), σε εκτελούμενο έργο με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ».

Με το με αρ. πρωτ. 7385/17-06-2015 αίτημα του Δήμου Πηνειού προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (αρ. πρωτ. εισερχ. 2794/19-06-2015), ο Δήμος Πηνειού αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α' του π.δ. 60/2007, με αντικείμενο την ανάθεση της 1ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (εφεξής 1η Σ.Σ.Ε.), προϋπολογιζόμενης δαπάνης 97.871,01€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%), σε εκτελούμενο έργο με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ».

I. Ιστορικό - πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ. αριθμ. 44/2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦ1ΩΞΑ-Ε18) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Πηνειού, εγκρίθηκαν τα τεύχη δημοπράτησης για τη διενέργεια διαγωνισμού με ανοιχτή δημοπρασία σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 3669/08, για την δημοπράτηση του έργου με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ» και προϋπολογισμό 1.402.439,02€ (χωρίς ΦΠΑ). Η οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων θα υποβάλλονταν με το σύστημα του άρθρου 4.α του Ν.3669/08 (επί μέρους ποσοστά έκπτωσης). Κριτήριο ανάθεσης ήταν αυτό της χαμηλότερης τιμής. Ο διαγωνισμός διενεργήθηκε στις 06-05-2014. Με την υπ. Αριθμ. 66/2014 (ΑΔΑ:7121ΩΞΑ-Ο98) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Πηνειού, εγκρίθηκε το πρακτικό της δημοπρασίας του έργου του θέματος και ανατέθηκε η εκτέλεση του έργου στην εταιρεία "ΕΡΓΟΓΕΝΕΣΙΣ ΑΤΕ". Η σύμβαση του έργου υπεγράφη στις 17-09-2014, με διάρκεια 15 μηνών, συμβατική ημερομηνία περαίωσης την 16η Δεκεμβρίου 2015 και συμβατική δαπάνη 677.195,44€ (χωρίς ΦΠΑ).

2. Ως τόπος παροχής εκτέλεσης των εργασιών του ως άνω έργου προσδιορίζεται η Δημοτική Κοινότητα Βαρθολομιού και ως συμβατικό αντικείμενο της εργολαβίας ορίστηκε η ανέγερση Πολιτιστικού Κέντρου αποτελούμενο από υπόγειο, 3 ορόφους και αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

3. Πρόκειται για συγχρηματοδοτούμενο έργο από το ΕΤΠΑ. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 1049/19-03-2014 απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών/Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α.Ε. το έργο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ» έχει ενταχθεί, με κωδικό MIS 479993, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Δυτική Ελλάδα-Πελοπόννησος-Ιόνιοι Νήσοι" στον Άξονα Προτεραιότητας 07 "Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής Δυτικής Ελλάδος" με προϋπολογισμό 1.725.000,00€ με ΦΠΑ.

4. Με την με αρ. 98/2015 (ΑΔΑ: 75ΤΖΩΞΑ-ΝΞΞ) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πηνειού εγκρίθηκε ο 1ος ΑΠΕ του έργου με δαπάνη 677.195,44€, ήτοι σε ισοζύγιο με την δαπάνη της αρχικής σύμβασης.

5. Στην οικεία Αιτιολογική Έκθεση της 04-06-2015, που συνοδεύει τον 2ο Α.Π.Ε. δαπάνης 775.066,45€ (χωρίς ΦΠΑ), αναφέρεται ότι οι αιτούμενες να συμπεριληφθούν στην 1η ΣΣΕ εργασίες αφορούν "σε εργασίες αντιστήριξης των γειτονικών κτιρίων και του επαρχιακού δρόμου τα οποία θα κινδύνευαν με κατάρρευση".

6. Με το παρόν αίτημά του, ο Δήμος Πηνειού αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την υπογραφή Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 97.871,01€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%), σε εκτελούμενο έργο με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ» συμβατικής δαπάνης 677.195,44€ (χωρίς ΦΠΑ).

II. Νομικό πλαίσιο

7. Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπερ. δδ' της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, «δδ) Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής. [...]».

8. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) με τίτλο «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών", όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005», το εν λόγω π.δ. «εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια : [...] γ) 5.278.000 € για τις δημόσιες συμβάσεις έργων [...]».

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 με αρ. 1336/2013 (ΕΕ), για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε, με έναρξη ισχύος την 01η-01-2014, σε 5.186.000,00€.

9. Στην παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007 ορίζεται ότι: «Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσως όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης...» και στην παρ. 2 ότι: «Η αποτίμηση πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται μια τέτοια προκήρυξη, κατά το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης [...]».

10. Στο άρθρο 25 ομοίως του π.δ. 60/2007 ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: [...] 4) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την

προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης [...]».

11. Στο άρθρο 57 του ν. 3669/2008 (Α' 116) με τίτλο «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» ορίζεται ότι: «1. Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα, αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 5, 6 και 7. [...] ».

III. Νομική Εκτίμηση

12. Το υπό εξέταση αίτημα του Δήμου Πηνειού αφορά στη σύναψη συμπληρωματικής «δημόσιας σύμβασης έργου» με την έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007. Ο προϋπολογισμός δημοπράτησης του έργου, όπως αποτιμήθηκε κατά το χρόνο δημοσίευσης της προκήρυξης του διαγωνισμού, ανέρχεται στο ποσό των 1.402.439,02€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%), κατά συνέπεια η ανάθεσή του δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 60/07.

Η δε δαπάνη της συμπληρωματικής σύμβασης, η οποία αποτελεί παρακολούθημα της αρχικής σύμβασης, ανέρχεται σε 97.871,01€ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%). Η συνολική αθροιζόμενη αξία, του προϋπολογισμού δημοπράτησης του έργου και της δαπάνης της συμπληρωματικής σύμβασης εργασιών, ανέρχεται σε 1.500.310,03€ και, συνεπώς, δεν υπερβαίνει το ποσό των κατώτατων ορίων δημοσίων συμβάσεων έργων που τίθενται με το άρθρο 6 του π.δ. 60/2007, όπως αυτά ισχύουν μετά τη δημοσίευση του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθ. 1336/2013, ήτοι το ποσό των 5.186.000,00€ χωρίς Φ.Π.Α. Ως εκ τούτου δεν συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για εξέταση του αιτήματος και παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011 όπως ισχύει. (βλ. Απόφαση ΕΑΑΔΗΣΥ 86/2015).

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, ομόφωνα αποφασίζουμε:

Την μη εξέταση του αιτήματος του Δήμου Πηνειού δεδομένης της διαπίστωσης έλλειψης αρμοδιότητας έκδοσης σχετικής γνώμης, καθότι η σύμβαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του π.δ 60/2007 λόγω της εκτιμώμενης αξίας της.

Αθήνα, 8 Ιουλίου 2015

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δημήτριος Ράικος